

УДК 378.4(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2025-4-5>

Цаприка М.О.

інженер відділу головного інженера
ТОВ «СЕС»ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-9055-0939>

Tsapryka Maksym

Engineer of the Chief Engineer Department of SEE LLC

ФАКТОРНО-КРИТЕРІАЛЬНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОНСОЛІДОВАНОГО ЗВО

FACTOR-CRITERION MODEL FOR ASSESSING THE LEVEL OF COMPETITIVENESS OF A CONSOLIDATED HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION

АНОТАЦІЯ

В статті розроблено факторно-критеріальну модель оцінювання рівня конкурентоспроможності консолідованого ЗВО. Методами дослідження слугували: методика парних порівнянь на основі багатовимірного шкалювання (для обрання найбільш вагомих чинників та критеріїв конкурентоспроможності ЗВО), кваліметричний підхід (для розроблення факторно-критеріальної моделі оцінювання рівня конкурентоспроможності консолідованого ЗВО). На основі узагальнення думок українських і іноземних фахівців виокремлено сім параметрів конкурентоспроможності ЗВО. У результаті застосування методики парних порівнянь на основі багатовимірного шкалювання обрано по п'ять найбільш вагомих чинників в межах кожного параметру та по п'ять критеріїв в межах кожного чинника. Результати розрахунків об'єднано у факторно-критеріальну модель оцінювання рівня конкурентоспроможності ЗВО та запропоновано підсумкову шкалу оцінок.

Ключові слова: конкурентоспроможність, заклад вищої освіти, методика парних порівнянь на основі багатовимірного шкалювання, факторно-критеріальна модель, кваліметричний підхід.

ANNOTATION

In modern conditions, the issue of ensuring the competitiveness of higher education institutions is gaining particular importance. For Ukraine, the relevance of this issue is enhanced by reforms of the higher education system, the need to optimize the network of HEIs and the growth of challenges associated with military operations, migration processes, reduction of budget financing and changes in demand for educational services. The purpose of the article is to develop a factor-criteria model for assessing the level of competitiveness of a consolidated HEI. The research methods are the method of paired comparisons based on multidimensional scaling (to select the most significant factors and criteria for the competitiveness of HEIs), the qualimetric approach (to develop a factor-criteria model for assessing the level of competitiveness of a consolidated HEI). Based on the generalization of the opinions of Ukrainian and foreign specialists, seven parameters of the competitiveness of HEIs were identified. As a result of applying the paired comparison method based on multidimensional scaling, five of the most significant factors within each parameter and five criteria within each factor were selected. The results of the calculations were combined into a factor-criteria model for assessing the level of competitiveness of HEIs and a final scale of assessments was proposed. The parameters of HEI competitiveness during and after the merger were determined as follows: the quality of educational programs and the educational process, the characteristics of the HEI's human resources potential, the compliance of the material and technical base and infrastructure with the requirements of the time and technological development, the conditions for conducting scientific and research work, the international reputation of the

university and its financial stability, methods and methods of interaction with stakeholders. The proposed approach to assessing the competitiveness of HEIs makes it possible to carry out a comparative analysis of the level of competitiveness of HEIs in the educational services market and track changes in indicators over time to adjust the management policy of the educational institution.

Keywords: competitiveness, higher education institution, paired comparisons method based on multidimensional scaling, factor-criteria model, qualimetric approach.

Постановка проблеми. Дослідження конкурентоспроможності консолідованого закладу вищої освіти (ЗВО) є надзвичайно актуальним, оскільки воно дозволяє визначити оптимальні моделі розвитку новоствореної освітньої структури, сформувати ефективні інструменти управління, підвищити якість освітніх послуг та наукових досліджень, а також забезпечити стратегічний внесок університету у розвиток країни. Це робить даний напрям наукових досліджень важливим для державної освітньої політики, менеджменту вищої освіти та подальшої модернізації університетської системи. Після завершення воєнних дій та в умовах євроінтеграції Україна потребуватиме потужних університетів, здатних забезпечувати інновації, підготовку висококваліфікованих кадрів та розроблення технологічних рішень для економічної відбудови. Консолідовані ЗВО можуть стати такими центрами розвитку, тому наукове осмислення їх конкурентоспроможності є стратегічно необхідним. Консолідовані університети потенційно здатні забезпечувати ширший спектр освітніх програм, залучати провідних викладачів і дослідників, інтегрувати наукові школи та формувати міждисциплінарні центри. Оцінка їх конкурентоспроможності дає змогу визначити, наскільки ефективно ці можливості реалізуються та які механізми підсилюють їхню якість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові пошуки підходів, прийомів, методів забезпечення конкурентоспроможності ЗВО є доволі численними. Так, даній проблематиці приділяють увагу такі автори, як: Н. Зінчук (визначення особливості понять «конкурентоздатності»

та «конкурентоспроможності» у сфері вищої освіти) [1], Н. Косар, Н. Кузьо, Т. Сулим (визначення сутності конкурентоспроможності ЗВО та встановлення відмінностей її визначення для різних суб'єктів ринку освітніх послуг) [2], О. Бачинська (обґрунтування методики оцінювання рівня конкурентоспроможності ЗВО в контексті поєднання теперішніх результатів діяльності ЗВО, потенційних можливостей його розвитку, рівня затребуваності випускників на ринку праці та інноваційної активності ЗВО) [3], Г. Пурій, М. Кузнецова (дослідження сутності конкурентоспроможності закладу вищої освіти та узагальнення системи основних факторів її забезпечення) [4], Л. Петриченко (аналіз чинників конкурентних переваг ЗВО, окреслення напрямів розвитку вітчизняних ЗВО у межах реформування системи вищої освіти в умовах глобалізації ринку освітніх послуг) [5], І. Дибач (опрацювання стратегічного підходу щодо посилення конкурентоспроможності корпоративно-підприємницького закладу вищої освіти) [6].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Розробленню методичних підходів до визначення конкурентоспроможності ЗВО, на наш погляд, приділяється недостатньо уваги. Виокремлення параметрів конкурентоспроможності консолідованого ЗВО та розроблення методики її оцінювання наразі має певну прерогативу, оскільки наразі намітилась певна тенденція до збільшення числа проєктів об'єднання державних ЗВО.

Метою статті є розроблення факторно-критеріальної моделі оцінювання рівня конкурентоспроможності консолідованого ЗВО.

Виклад основних результатів дослідження. Виходячи з того, що конкурентоспроможність університету визначає його здатність приваблювати талановитих студентів і викладачів, отримувати стабільне фінансування, забезпечувати якісну освітню та наукову діяльність, займати гідні позиції у вітчизняному та світовому освітньому просторі, а також враховуючи думки фахівців, перелік груп чинників або параметрів конкурентоспроможності вишу можна скласти таким чином:

1. Якість освітніх програм та навчального процесу, що, на наш погляд, складається з відповідності освітніх програм сучасним потребам ринку праці та професійним стандартам, впровадження інноваційних методик викладання, використання цифрових технологій, чітких, зрозумілих і прозорих правил прийому на навчання, гнучкості навчальних траєкторій, можливості академічної мобільності та набуття студентами під час навчання соціальних навичок (softskills), наявності міжнародної акредитації та дотримання стандартів Європейського простору вищої освіти.

2. Науково-дослідницький потенціал. Сильна наукова база підвищує імідж університету та розширює його можливості залучення фінансування. Певну конкурентну позицію закладу

вищої освіти дозволяють зайняти такі показники, як: кількість і якість наукових публікацій, участь у міжнародних дослідницьких проєктах, наявність власних наукових шкіл, інноваційна діяльність, комерціалізація результатів досліджень та патентна активність, наявність власного наукового журналу, співпраця з бізнес-організаціями та міжнародними науковими організаціями.

3. Кадровий потенціал. Професійний рівень викладачів і науковців є стратегічною перевагою університету. Висококваліфіковані кадри з міжнародним досвідом, сучасними педагогічними підходами та активною дослідницькою діяльністю формують конкурентний імідж закладу. На якість кадрового складу впливають такі чинники: чисельність викладачів з науковими ступенями, статеві-віковий склад і стаж роботи працівників, рівень мотивації та здатність викладацького персоналу до вирішення складних завдань, рівень володіння іноземними мовами, постійне підвищення кваліфікації, інноваційність, творчість, відповідальність, дотримання етичних норм і академічної доброчесності, володіння специфічними знаннями і навичками.

4. Матеріально-технічна база та інфраструктура. Сучасна матеріально-технічна база, обладнані лабораторії, комфортні умови навчання й проживання, цифрова інфраструктура та доступ до ресурсів світових наукових баз – усе це суттєво підсилює позиції ЗВО на освітньому ринку, оскільки безпосередньо впливає на якість освітніх послуг.

5. Міжнародна співпраця та репутація. Міжнародна діяльність є одним з визначальних чинників конкурентоспроможності. Вона охоплює участь у глобальних освітніх та наукових мережах, реалізацію програм подвійних дипломів, студентські та викладацькі обміни, участь у рейтингах та міжнародних грантових проєктах. Розвинута міжнародна репутація підвищує довіру до університету з боку абітурієнтів, партнерів та інвесторів.

6. Фінансова стабільність і диверсифікація джерел фінансування. Конкурентоспроможний університет повинен мати гнучку фінансову модель, яка базується не лише на державному фінансуванні, а й на коштах від платних освітніх послуг, грантів, благодійних внесків, проєктів співпраці з бізнесом та міжнародними організаціями. Це забезпечує фінансову незалежність та стійкість до кризових коливань.

7. Бренд, маркетинг і взаємодія зі стейкхолдерами. Сильний бренд університету, ефективна комунікація з абітурієнтами, випускниками, роботодавцями та громадськістю сприяють формуванню позитивного іміджу та розширюють можливості залучення нових ресурсів. Активна взаємодія зі стейкхолдерами допомагає краще адаптувати освітні програми до реальних потреб економіки та суспільства.

Проте, для розроблення методики визначення рівня конкурентоспроможності ЗВО

необхідно скоротити перелік чинників, що складають кожен з наведених вище параметрів, та залишити тільки найбільш вагомими з них. Задля цього можна застосувати методику парних порівнянь на основі багатовимірної шкалування [7, с. 75], що поєднує в собі положення теорії матриць та методів експертної і метричної оцінки. При цьому у якості експертів можуть виступати студенти і викладачі ЗВО, а порівняння слід проводити за 9-бальною шкалою оцінок (табл. 1).

Отже, після відповідних розрахунків визначено, що найбільш вагомими чинниками якості освітніх програм та навчального процесу є: відповідність програм вимогам ринку, правила прийому на навчання, гнучкість навчальних траєкторій, використання цифрових технологій та академічна мобільність. Саме ці чинники є вирішальними під час обрання абітурієнтами складу для здобуття вищої освіти.

Найбільший вплив на конкурентоспроможність вишу здійснюють такі чинники параметру «Науково-дослідницький потенціал»: комерціалізація результатів досліджень, проведення наукових досліджень за участю представників бізнесу, інноваційні розробки, патентна діяльність та наявність власних наукових шкіл. Навряд чи абітурієнти аналізують відповідну інформацію перед вступом до ЗВО, проте саме зазначені чинники забезпечують певну фінансову спроможність вишу та його авторитет на ринку освітніх послуг.

Інформацію про професійні та особистісні якості викладачів ЗВО абітурієнти отримують з відповідних відгуків студентів, що навчаються у конкретному закладі, проте підґрунтям для таких оцінок є певні характеристики професорсько-викладацького складу. У результаті ранжування визначено, що до найбільш вагомих чинників конкурентоспроможності належать: чисельність викладачів з науковими ступенями,

постійне періодичне підвищення кваліфікації викладачів, володіння викладачами специфічними знаннями і навичками, академічна доброчесність і рівень мотивації.

Характеристики параметру «матеріально-технічна база та інфраструктура» для абітурієнтів є не менш важливими ніж якість освітніх програм, навчального процесу та рівня професіоналізму професорсько-викладацького складу. Іноді саме ці чинники стають вирішальними під час обрання вишу для навчання. Парне порівняння зазначених чинників, що є складовими параметру «матеріально-технічна база та інфраструктура» дозволило виокремити п'ять найбільш впливових з них, а саме: умови навчання (стан і оснащення приміщень для занять, під'їзні шляхи, комунікації тощо), цифрова інфраструктура (комп'ютерні класи, доступ до Інтернету, інтерактивні дошки, он-лайн платформи тощо), умови проживання (наявність гуртожитків, комфортність умов проживання, дотримання санітарно-гігієнічних норм проживання, відстань гуртожитків від навчальних корпусів тощо), наявність обладнаних необхідною технікою лабораторій та баз проведення практики студентів.

Оскільки конкурентоспроможність вишу, у першу чергу, це здатність залучати до навчання значну порівняно з конкурентами частку студентів, то і ранжування чинників, що складають параметр «міжнародна співпраця і репутація» проводилось саме з точки зору студентів. Серед найбільш вагомих чинників визначено: можливість працевлаштування випускників за кордоном (визнання дипломів, якість отриманих знань, міжнародна акредитація ЗВО), запрошення іноземних викладачів до проведення навчальних занять, спільні міжнародні навчальні проекти, програми обміну для студентів, співпраця з іноземними підприємцями щодо стажування, проходження практики, проведення наукових досліджень.

Таблиця 1

Шкала відносної важливості

Інтенсивність відносної важливості	Значення відносної важливості	Смислове пояснення
1	Однакова важливість	Однаковий внесок обох елементів
3	Незначна перевага	Практика і роздуми дають легку перевагу одного елементу над іншою
5	Істотна перевага	Практика і роздуми дають сильну перевагу одного елементу над іншою
7	Значна перевага	Одному елементу надається настільки велика перевага, що він стає практично значущим
9	Дуже сильна перевага	Очевидна перевага одного елементу над іншим підтверджується найбільш сильно
2, 4, 6, 8	Проміжні значення між сусідніми міркуваннями	Застосовуються в компромісному випадку
Зворотні величини приведених чисел: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9	Якщо при порівнянні одного елементу з іншим одержане одне з вказаних чисел, то при зворотному порівнянні набуто зворотного значення	Використовуються у випадках зворотного перевищення, коли порівнюваний елемент не перевищує, а поступається іншому елементу

Джерело [7, с. 76]

Серед найбільш впливових складових параметру «фінансова стабільність і диверсифікація джерел фінансування» щодо забезпечення конкурентоспроможності закладу вищої освіти визначено: прибутковість освітньої діяльності, ефективне управління витратами, створення резервних фондів як запорука фінансової стійкості, участь у державних програмах і отримання державних субсидій, отримання фінансової підтримки від спонсорів. Фінансова стабільність навчального закладу певною мірою забезпечує відповідну якість організації навчального процесу.

Ранжування чинників взаємодії зі стейкхолдерами дозволило зробити висновок, що задля створення потужного бренду ЗВО необхідно запровадити заходи щодо періодичного аналізу ринку освітніх послуг з метою розроблення стратегії брендингу, розробити оптимальну цінову політику, систему пільг і знижок в оплаті за навчання, а також ефективну рекламну кампанію з використанням найбільш доцільних форм реклами. Основним джерелом інформації про діяльність, філософію, цінності, напрями розвитку повинен стати офіційний сайт навчального закладу.

Таким чином, для оцінювання конкурентоспроможності ЗВО нами виокремлено сім параметрів, кожен з яких складається з п'яти чинників. Для створення факторно-критеріальної моделі необхідно деталізувати чинники шляхом визначення найбільш важливих критеріїв їх оцінки.

Застосування кваліметричного підходу до визначення конкурентоспроможності ЗВО потребує встановлення вагових коефіцієнтів для кожного параметру, чинника та критерію. При цьому, вагові коефіцієнти параметрів, чинників в межах одного параметру та критеріїв в межах одного чинника повинні дорівнювати одиниці. Встановлення вагових коефіцієнтів відбувалось на основі експертних оцінок з першочерговим урахуванням інтересів споживачів освітніх послуг та результатів ранжування, наведених вище, що віддзеркалює його важливість у досягненні конкурентних переваг.

Розподіл вагових коефіцієнтів між параметрами оцінки конкурентоспроможності ЗВО відбувався таким чином: якість освітніх програм і навчальних процесів – 0,2, кадровий потенціал – 0,2, матеріально-технічна база та інфраструктура – 0,2, науково-дослідний потенціал – 0,1, міжнародна співпраця та репутація – 0,1, фінансова стабільність і диверсифікація джерел фінансування – 0,1, бренд, маркетинг і взаємодія зі стейкхолдерами – 0,1.

Для визначення рівня конкурентоспроможності певного навчального закладу пропонується групі експертів, у якості яких можуть виступати досвідчені викладачі, студенти, роботодавці, оцінити кожен з критеріїв моделі за 5-бальною шкалою: 1 – незадовільний рівень, 2 – низький рівень, 3 – задовільний рівень, 4 – достатній рівень, 5 – вищий за достатній рівень.

Оцінка кожного чинника визначається як сума добутків бальних оцінок кожного критерію і відповідного коефіцієнту вагомості:

$$\Phi_i = \sum_{i=1}^N K_i \times K_{\text{ваг.к.і}} , \quad (1)$$

де Φ_i – зважена оцінка i -того чинника; K_i – бальна оцінка i -того критерію; $K_{\text{ваг.к.і}}$ – ваговий коефіцієнт i -того критерію; N – кількість критеріїв.

Оцінка кожного параметру визначається як сума добутків зважених оцінок кожного чинника і відповідного коефіцієнта вагомості:

$$\Pi_i = \sum_{i=1}^N \Phi_i \times K_{\text{ваг.ч.і}} , \quad (2)$$

де Π_i – зважена оцінка i -того параметру; Φ_i – зважена оцінка i -того чинника; $K_{\text{ваг.ч.і}}$ – ваговий коефіцієнт i -того чинника; N – кількість чинників.

Оцінка рівня конкурентоспроможності закладу вищої освіти визначається як сума добутків зважених оцінок параметрів і відповідних коефіцієнтів вагомості:

$$PKCP = \sum_{i=1}^N \Pi_i \times K_{\text{ваг.п.і}} , \quad (3)$$

де $PKCP$ – рівень конкурентоспроможності ЗВО; Π_i – зважена оцінка i -того параметру; $K_{\text{ваг.п.і}}$ – ваговий коефіцієнт i -того параметру; N – кількість параметрів.

Для підсумування результатів оцінювання конкурентоспроможності закладу вищої освіти можна використовувати п'яти бальну шкалу оцінок: 1–2,0 – недопустимий рівень; 2,1–3,0 – критичний (низький) рівень; 3,1–4,0 – достатній (середній) рівень; 4,1–4,5 – високий (вище середнього) рівень; 4,6–5,0 – відмінний (дуже високий) рівень.

Висновки. Під час та після об'єднання закладів вищої освіти першочерговим завданням є привернення якомога більшої уваги з боку потенційних споживачів освітніх послуг до якості освітніх програм і навчального процесу, характеристик кадрового потенціалу ЗВО, відповідності матеріально-технічної бази та інфраструктури вимогам часу та розвитку технологій, умов здійснення науково-дослідних робіт, міжнародної репутації вишу та його фінансової стабільності, а також прийомам і методам взаємодії зі стейкхолдерами. Зазначені параметри можуть бути основою для створення факторно-критеріальної моделі оцінювання конкурентоспроможності ЗВО. Для обрання переліку чинників і критеріїв оцінки доцільно застосовувати методику парних порівнянь на основі багатовимірного шкалювання, що поєднує в собі положення теорії матриць та методів експертної і метричної оцінки. Застосування кваліметричного підходу дає можливість здійснювати порівняльний аналіз рівня конкурентоспроможності ЗВО по відношенню до конкурентів та відстежувати зміни показників у часі для коректування політики управління навчальним закладом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Зінчук Н. А. Конкурентне середовище вищої освіти: особливості понять «конкурентоздатності» та «конкурентоспроможності»: матеріали XXIII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 7 лют. 2025 р. / Ін-т вищої освіти НАПН України, Харк. гуманітарний ун-т «Нар. укр. акад.» [та ін. ; редкол.: К. В. Астахова (голов. ред.) та ін.]. Харків: Вид-во НУА, 2025. 256 с. С. 82–84. URL: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2025/01/materialy_konferencii_07.02.2025.pdf (дата звернення: 13.10.2025).
2. Косар Н. С., Кузьо Н. Є., Сулим Т. А. Дослідження конкурентоспроможності закладів вищої освіти: сутність та диференційований підхід до визначення. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Том 2. № 2. С. 53–62. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/dec/22732/200991menpidpr-53-62.pdf> (дата звернення: 14.10.2025).
3. Бачинська О. М. Оцінка рівня конкурентоспроможності ЗВО через призму інноваційної діяльності. *Економіка та управління підприємствами. Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Випуск № 5(79). С. 33–39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-5-4> URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_79_2020_ukr/6.pdf (дата звернення: 14.10.2025).
4. Пурий Г. М., Кузнецова М. Б. Конкурентоспроможність закладів вищої освіти: сутність та основні фактори її забезпечення. *Економіка та держава. Економічна наука*. 2020. № 10. С. 150–154. DOI: <https://doi.org/10.32702/23066806.2020.10.150> URL: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2020/30.pdf (дата звернення: 13.10.2025).
5. Петриченко Л. Чинники визначення конкурентоспроможності закладу вищої освіти в умовах глобалізації ринку освітніх послуг. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11. № 1. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i1-005> URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/113/76> (дата звернення: 14.10.2025).
6. Дибач І. Л. Посилення конкурентоспроможності корпоративно-підприємницького закладу вищої освіти: стратегічний підхід. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 3. С. 238–247. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-270-3-270> URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/49-5.pdf> (дата звернення: 25.11.2025).
7. Котельникова Ю. М., Касьмін Д. С. Метод аналізу ієрархій в прийнятті рішень щодо кадрового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство. Економіка*. 2020. Випуск 22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-29> (дата звернення: 20.11.2025).
- konf., Kharkiv, 7 liut. 2025 r. / In-t vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, Khark. humanitarnyi un-t "Nar. ukr. akad." (ta in. ; redkol.: K. V. Astakhova (holov. red.) ta in.). Kharkiv: Vyd-vo NUA. 256 p., pp. 82–84. URL: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2025/01/materialy_konferencii_07.02.2025.pdf (accessed October 13, 2025). (in Ukrainian).
2. Kosar N. S., Kuzo N. Ye., Sulym T. A. (2020). Doslidzhennia konkurentospromozhnosti zakladiv vyshchoi osvity: sutnist ta dyferentsiiovanyi pidkhid do vyznachennia. [Research on the competitiveness of higher education institutions: essence and differentiated approach to definition]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku* [Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems]. Vol. 2. No. 2, pp. 53–62. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/dec/22732/200991menpidpr-53-62.pdf> (accessed October 14, 2025). (in Ukrainian).
3. Bachynska O. M. (2020). Otsinka rivnia konkurentospromozhnosti ZVO cherez pryzmu innovatsiinoi diialnosti. [Assessment of the level of competitiveness of higher education institutions through the prism of innovative activity]. *Ekonomikata upravlinnia pidpriemstvamy. Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi* [Economics and enterprise management. Problems of a systems approach in economics]. № 5(79), pp. 33–39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-5-4>. URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_79_2020_ukr/6.pdf (in Ukrainian).
4. Puriy H. M., Kuznietsova M. B. (2020). Konkurentospromozhnist zakladiv vyshchoi osvity: sutnist ta osnovni faktory yii zabezpechennia [Competitiveness of higher education institutions: essence and main factors of its provision]. *Ekonomika ta derzhava. Ekonomichna nauka* [Economy and state. Economic science]. № 10, pp. 150–154. DOI: <https://doi.org/10.32702/23066806.2020.10.150> URL: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2020/30.pdf (in Ukrainian).
5. Petrychenko L. (2023). Chynnyky vyznachennia konkurentospromozhnosti zakladu vyshchoi osvity v umovakh hlobalizatsii rynku osvitnikh posluh [Factors determining the competitiveness of a higher education institution in the context of globalization of the educational services market]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*. [Education. Innovation. Practice]. Tom 11. No 1. pp. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i1-005>. URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/113/76> (in Ukrainian).
6. Dybach I. L. (2019). Posylennia konkurentospromozhnosti korporativno-pidpriemnytskoho zakladu vyshchoi osvity: stratehichniy pidkhid. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. № 3, pp. 238–247. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-270-3-270> URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/49-5.pdf> (in Ukrainian).
7. Kotelnikova Yu. M., Kasmin D. S. (2020). Metod analizu iierarkhii v pryiniatti rishen shchodo kadrovoho zabezpechennia silskohospodarskykh pidpriemstv [Method of analyzing hierarchies in decision-making regarding staffing of agricultural enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society]. № 22. (in Ukrainian)

REFERENCES:

1. Zinchuk N. A. (2025). Konkurentne seredovyshe vyshchoi osvity: osoblyvosti poniat "konkurentozdatnosti" ta "konkurentospromozhnosti" [Competitive environment of higher education: features of the concepts of "competitiveness" and "competitiveness"]: materialy XXIII Mizhnar. nauk.-prakt.

Стаття надійшла: 05.11.2025

Стаття прийнята: 24.11.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025